Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Animalibus libri I-XXVI - Cod. Aug. pap. 11

Albertus <Magnus>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Tractatus III

urn:nbn:de:bsz:31-87034

Visual Library

aquilonis. In illo enim maiores pisces in-
veniuntur piscis etiam qui delfines vocatur
in uno die crescit ita apparet incrementum eius.
Ex omnibus autem dictis manifestum est quod tempus
impregnationis et coitus piscium non est omnium
neque idem esse potest tempus impregnationis et
pullificationis diversum enim est in omnibus pre-
dictis. Sed et loca pullificationis in multis
eorum sunt diversa. Coracino quidam et
pullificant in pluribus locis tempore messis
vel messionis segetum et inveniuntur dicti
pisces in illo tempore multe et magne impreg-
nationis. Sed hoc non apparet in omnibus locis
quia non in omnibus locis pullificant sed in plu-
ribus. Scitur autem impregnatio ipsius ex pin-
guedine eius et ova eius sunt que in vagina
disposita invicem sicut etiam aliis accidit pi-
scibus. Sed cum ponitur super ignem liquescit primo
corpus ubi adheret eis pinguedo et
quando invaluerit calor sic eam indurat pellis
et in ipsa evaporat humidum seminale et que-
rens ampliorem locum disrumpit ovum cum spi-
ritu in magno et hoc precipue faciunt
ova allecum apud nos. Sunt autem quidam
pisces grece onagri latine aselli voca-
ti qui loco ovorum habent pinguedinem corporis
non transit nutrimentum corporis nisi modica.
Hec igitur dicta sint de generatione volatilium
et natatilium et eorum que ambulant et na-
tant simul et de coitu eorum et partu et
pullificatione in hoc dictum sufficiat ad presens.

Tractatus 3us sexti libri animalium de generatione quadrupedum
sibi similia generantium. Capitulum primum
de zelo et pugna animalium tempore coitus et de
coitu et superfluitatibus feminarum in tempore menstruorum.

Consequens autem post ea est modo
dicendum de animalibus
gressibilibus sibi similia
exterius animalia generantibus
et de homine de communibus enim hiis dicimus
que accidunt generationi et coitu eorum secundum eundem
modum. Iam autem in physicis de coitu eorum
utilius locuti sumus et longius et propter
latitudinem coitus aliquorum. Utilius igitur dicendum
desiderium coitus et delectatio in coitu acci-
dit omnibus huiusmodi animalibus. Et omnium eorum
feminis malum est valde si mares vocant
eas in tempore partus quia tunc male provo-
catur matrix et forte eicit fetum quem

tempus accidit etiam masculis talium anima-
lium quia zelum habent et invidiam admittere
tempore coitus propter feminas. Et ideo quidam
eorum corrixantur sicut apri et student ad in-
durationem coriorum suorum ut minus ledant con-
fricando se ad arbores ut induretur corium
et pice intrando in lutum et pice cum siccata
cum fuerit lutum super durum pelle confricando
congleduntur. Et aliquando in tantum se vulnerant
quod aut ambo moriuntur aut alter. Similiter
propter zelum coitus pugnant thauri et capri
et arietes et maxime silvestres qui illi prius
simul sunt cum feminas. Et camelus et alia animalia
ante tempus coitus pacifice simul ambu-
lant tempore autem coitus dividunt se et
pugnant eo quod quilibet illorum pro alio querit
salvare in filiis et coitu habere delectationem. Ca-
melus etiam masculus valde malus est tempore
coitus et ledit omne animal et homines tunc
temporis appropinquantes. Similiter autem faciunt lu-
pi et canes. Raro tamen pugnant lupi
et canes propter pluralitatem luporum et catu-
lorum habitum enim facit pluralitas quod non con-
gregantur in magnum gregem tempore coitus sed
dividuntur aliquot sequentes lupam unam et
aliquot sequentes aliam. Lupi autem valde sunt
mali quando habent filios propter timorem et cus-
todiam filiorum et similiter faciunt femine ca-
num. Idem etiam faciunt elefantes silvestres
tempore enim coitus pugnant. Et ideo dicitur quod
quando indi nutriunt accedat ad ipsam quod in coitu
quasi silvestris efficitur et tunc diruunt domos
debiles veteres ruinosas et alia multa
mala dampnosa faciunt. Domestica autem
animalia coitus frequentia sepius quam silvestria
non sunt adeo mala tempore coitus et coitus
porci et canes et precipue eque et vacce.
Eque autem plus feminis aliis alium desiderant
tant mares. Et ideo etiam aliorum animalium petu-
lantia ad equarum nomen defertur. Et equa
ideo vacata feiaz luxuriaz appetente et
dicunt eas esse anadomeas hoc est hinni-
entes quia hinnitu prodit eius desiderium
ad coitum. In primo etiam epodistarum dicitur
quod in tempore coitus mares a feminis dividuntur
et si non diviserint mares a feminis in illo
tunc accidet morbus malius ex spermate re-
pleto a feminis. Et in illo tempore fere
pugnant in coitu ricientes tales

quidem autem accidit porcis ex simili e-
gritudine ex ventositate ad porcas proprie
autem accidit hec porcis regionis partarij
tali enim tempore clausi in montibus et filius
porcarum non ambulat ad orientem vel occi-
dentem sed ad septentrionem et meridiem
Et quandoque hoc accidit eis non dimittunt a-
liquem sibi appropinquare quousque fugiat in locum
remotum aut intraverit mare ad se refrige-
randum et propter quod mares recedunt talis spiritus
exit ex eis quoddam simile ei quod exit
etiam cum embrionibus quod vocatur hyp-
pomanes quod interpretatur animal ingenij
in nigromancia accipitur a latis aut medicis
et nigromanticis vocatur harpa et est fu-
scum sicut bursa formatum et assimilatur secretum
in substantia et nigromantici querunt ipsum propter
omnibus ad complendum amorem feminarum. Et
autem coitus venit applicatur alter et desiderio
delectationis continue movent caudas et mu-
tant in hoc tempore sicut vacce. Et desiderio a-
enim plus vociferant et acutiori voce
Admissariis autem feminis currit humor
plus spermati sed est subtilior humor sper-
mate maris. Et quidam hunc humorem
decurrentem feminarum equarum vocatum
autem aquam spermaticam. Sed non eodem nomine vo-
cant sperma feminini quod in partu continetur
Gravile tamen est invenire hoc eo quod per equi-
tate humore cum urina emingitur. Ex
humiditas hec eo quod desiderio coitus iam attrac-
ta est ad collum fluit cum urina egreditur
Vaccarum autem femine tempore coitus assaltant
maribus inhiantes assaltant super alias vac-
cas ac si sint mares et distinctus ac si sit
silvestres ita quod qui indomabiles sunt
lapsatilibus nec impastus potest contineri
Manifestatur autem desiderium coytus earum
per tumorem inguinum vulvarum et frequentes
mugitus quos tunc emittunt cum coitu
et quando sunt in desiderio coitus mugiunt vac-
ce. Saltant etiam tunc super thauros quie-
scentes eos et sequentes semper stant cum
eis. Equi autem feminas suas pascentes
cognoscunt ex odore et propter cum sunt
in cupidine propter spiritum qui tunc egreditur ex
ipsis et cum plures continent sibi equus vo-
lens coire licet equum acomitatu

equorum cum coitu tempore modico et tunc con-
plicant ad equi contubitum. Adhuc autem unus
equus lasciviens stabit aliquando cum equabus
pluribus cum quibus coire consuevit. Et si
aliqua feminarum suarum adiungitur alij equo
pugnabit primo cum illo et effugabit eum et
si reversus fuerit iterum de novo pugnabit nec ces-
sabit nisi eiciat eum vel eiciatur ab ipso quia
primus equus dum se reputat equarum sibi
commissarum. Similiter autem thauri quando cum tempus
coitus solitarius pascunt appropinquante tempore coi-
tus pascunt cum vaccis et tunc pugnabit cum
omnibus thauris appropinquantibus. Thauri autem
qui pascunt in silvestribus et silvestres sunt soli-
tarij pascunt ita quod sepe latent per tres men-
ses quando non est tempus coitus ipsorum. Villi a-
mnes mares illius generis quod militarum
est species sicut superius diximus. Sunt enim ba-
ves et bubali et uri et besendi et
boves barbati et alia plura genera ~~tempus~~
~~coitus~~ hunc hoc proprium quod separantur a feminis
et pascunt solitarij nisi tempore coitus
et multa sunt talia de quadrupedibus sil-
vestribus et quando mares veniunt ad etatem
perfectam solitantur et pascuntur separati a fe-
minis nisi quando volunt coire. Porce autem
quando multum desiderant coitum tunc manent
ad terram quasi attendunt ad homines. Et etiam
accidit hoc alijs quibusdam feminis animalium
Et hoc genus cantupie vocatur a nigro-
manticis quibusdam lakaran quod sanat
modicum aut ... spiritus et quando desiderium
huius multum invalescens ~~accipit~~ acuitur
vehementer querunt coitum et exhibit ab eis
humidum quod pre diximus hychomonem vocatum
et est humiditas alba aliquando autem huius feminis
animalium accidit menstruum non tamen secundum
modum secundum quem accidit mulieribus. Illi
enim dicto femine animalis redeunte parientes
aut concipientes prolis et hoc non in mulieribus
prolis. Sed oves et capre aliquando menstruant
cum coitum et exiunt modicum humidum rube
sanguinale et deinde cessant usque ad partum
et tunc cum partum incipit apparere iterato
etiam pastores cognoscunt instare tempus
partus earum. Quando partum etiam ipsum cum multo men-
struo evacuantur itaque partus eorum est
sanguinosus sed alijs temporibus non apparet

menstruum harum feminarum animalium vacce
autem et asine et eque multum evacuant
ex magnitudine corporis. Indesideo tamen
coitus exit aliquando de vacca forte magis
plena menstruo vel parum plus et per hoc
cognoscitur instare tempus coitus sui partus
autem equarum melior et facilior et mundior
omnibus animalium quadrupedum partibus. Ge-
neraliter autem in omnibus feminis superfluitates
corporis fiunt magis post partum magis quam ante
partum licet maxime per partum eas emundent.
Sicut autem in aliud animalium feminis paucum
est menstruum eo quod tristes et magnitudinis corporis
et pilos ita est in masculis propter causas
tas paucum sperma respectu quantitatis corpo-
rum ipsorum precipue tamen in feminis vac-
carum et equarum apparet menstruum in quadrupe-
dibus et redditus sunt et non quolibet men-
se sed paucum in quatuor aut sex mensibus et
parum distillat. Et ideo difficulter hoc sentitur
in impastoribus qui non perscrutantibus obser-
vantibus tempora eorum. Et ideo etiam apud
vulgus est has feminas non menstruare. Mu-
le autem non menstruant omnino sed purgant
urine sue spissitudine. Videtur enim superflui-
tas humida vesice harum. Et ideo purgantur
plus per urinam quam homo. Urina autem ca-
prarum spissior est quam urina asinarum. Et v-
rina vaccarum valde est acuta. Et omne animal
quadrupes habet urinam spissiorem post partum
quam ante partum et precipue si menstruet eo
durante emissione. Similiter autem et lac quod
est in principio aut prius est simile.
Elongatio autem aliquantulum apta est bonum
adhuc autem capre et oves et vacce pin-
guiores efficiuntur post impregnationem. Omnes a
quadrupedes precipue ut in maiori parte de-
siderant coitum in vere. Tamen tempus co-
itus eorum diversificatur secundum diversitatem lo-
corum et pastuorum quoniam in nostra habitatione
gallie et germanie tempus pro talium
est ante ver et in principio veris et tempus
coitus eorum in autumpno propter estuum eius
quod dictum est. Sed in locis calidis in quibus
temperata est hyems coeunt in principio ve-
ris et partus in autumpno. Porci autem do-
mestici post quatuor menses impregnantur et
faciunt aliquando simul 20 filios et plus
sed qui tot pariunt non poterit eos

lactare licet autem aliquando femine in quibus
paruntur sit multos et tardat tempus eorum
partus plus quam in iuvenibus et tardius ap-
petunt coitum neque amant filios quos pariunt ex
uno coitu sed paucius mares sepius sa-
liunt feminas et post coitum alii exeunt ex
appetitu quod bakaia vocamus id quod va-
cat animal ingenii contrario aut diminuens
vel corrumpens fetum vocatur ab antiquis
macharon quod est contra naturas et hoc
accidit in quibus parte naturas. Cum autem porca
peperit primo nato filio dat mamam primam
et sic deinceps filiis dat ordinate mamas
aliquando tamen hoc non intendit. Adhuc autem
porca quando multum appetit coitum non dimit-
tit saltare marem super eam donec decli-
nent ei auricule quia tunc incipit fluere
sperma et tunc sufficit ei semel coitus
ad conceptum. Et si porce forte non descen-
dat semen in delectatione quando descendat ma-
sculo motu corporis impedit descensum sper-
matis masculi et recidat coitus ut
secundum vero ingressum coniugant ordeum
aut eo quod est in flamma et bona alia confessio
impugnare. Adhuc autem quedam porce bo-
nas pariunt porcos in iuventute quedam
autem non sic sed in etate provecta adeo quod
homines dicunt porcos mori quando altero
oculo orbantur et hoc frequenter et non semper
contingit. Vita autem porci ut frequentius
est decem annorum.

Capitulum secundum de regimine coitus et impregnationis et partus animalium quadrupedum.

Animalia quedam genera
duces et rectores sibi da-
tos sequuntur quemadmodum pastores
omnium in quolibet grege
rectorem unum aut plures ponunt
quibus campanas alligant. Et eo pastores
nominant hos rectores nominibus propriis quas cogno-
scunt oves. Hec autem nomina ab infantia
consueverunt audire a pastoribus. Oves autem
que sunt in partibus calidissimis sicut ethiopia
vivunt per 12 annos aut 11 et capre
illarum regionum vivunt per 10 annos aut
11. Oves autem et capre frequentant coitum
per totam vitam quia vita earum non adeo pro-
longatur quod excitet humidum seminale

incipit aut extinguatur calidum mouens ad libidinem. Et aliquando pariunt gemellos cibo si biberit quiescentem maxime si aries et caper tales sint natura in habundancia spermatis quod gemellos consueuerunt generare et si iterum sic se biberit hanc consuetudinem ex habundancia humiditatis et motus in delectatione coitibus. Quedam etiam ouium et caprarum gignunt mares et quedam feminas. Contingit aliquando quod si impregnentur stantes contra impetum venti septemtrionalis generabunt mares. Et si vertantur in coitu contra meridionalem ventum generabunt feminas propter evaporationem caloris seminalis poros reserantem quos restringit aquilonis frigiditas. Quibus autem illos condualibus diuisis vicibus coeunt consueuerunt pastores industres pastorare coitibus et retardare eo quod femine non spectant masculos in coitibus donec descendat semen masculi sed statim ut semen descendit retrahit se et abicit marem et ideo impediunt pastores feminas ne dualibus vicibus in coitu masculis et semen emittant sed simul totum. Tunc enim valebit exceptus. Cum industria enim pastorum multum variatur fetus animalium ita quod ille qui consueuit facere mares facit feminas et econverso. Et fiunt fetus earum aliquando nigri aliquando albi et hoc indicatur in coloribus venarum sub lingua arietis aut ouis. Contingit quando si ille vene in parentibus sunt albe albos facient fetus. Et si fuerint nigre nigros efficiunt fetus. Et si fuerint varie varii fetus efficiuntur. Et si fuerint rubee faciunt fuluos et rubeos. Et erigitur se esse de regimine animalium pastorum aut capris duces et rectores non communiter quando sunt naturaliter velocis et leuis dispositionis et non sequuntur. Unde dicunt autem expertores pastores quod quando in aliquo anno oues ante determinato tempore non valent comparare se hi[n]tibus significatoribus eius anni. Et autem eodem tempore determinato moueantur iuuenes ad coitum et non senes et significatio pestis super oues et super alia quod intemperies significatorum anni calorem complexionalem intendit et consumit humidum vel corrumpit ipsum. Canes autem sunt valde multarum maris plus quam alia species nota animalis. Canis non alteris retro in lubis

strictus et magni pectoris. Canis autem qui leporarius vocatur coire aliquando incipit octo mensium existens sed quando autem canis annorum coeunt quando crus ad mingendum eleuat incipiunt et feminam canum quidem sequuntur concupiscit aliquando natura ex uno saltu. Catula etiam leporarii per 60 dies impregnatur quod tempus est sexta pars anni solaris. Impregnatur autem forte uno diebus aut tribus aliquando plus aut numquam dicto tempore et filii eius non aperiunt oculos sed quasi stant ceci 12 diebus. Et incipiunt saltare femine secundo post partum sexto mense et forte citius quando habundat cibus eius conueniens. Quedam autem catularum 72 diebus impregnantur et est quarta pars anni et filii istarum quasi ceci sunt 12 diebus. Quedam autem per tres menses impregnantur quod est 4a pars anni et filii istarum ceci sunt diebus 14. Catule autem aliquando menstruant predictum 7 dierum. Et huius signum est quod in tempore talis apostemant oria membra earum et tunc propter letionem siluarum non appetunt coitum post partum. Autem catule eiciunt humiditatem grossam multum flegmaticam et ideo macrescunt post partum. Lac autem inuenitur in canibus ante partum per quinque dies et in quibusdam aliquando post dies sed lac quod est post partum earum est conueniens. Catule autem leporarii impregnantur post coitus hoc habent per 30 dies et primo est valde spissum et post ea subtiliatur. Lac autem canis generaliter est spissius omni lacte preter lac porcarum et leporum. Signa autem pubertatis canum quando etatem habent coeundi sunt determinata sicut signa hominis quoniam mamille tunc tumescunt et inueniuntur tunc apparens cartilago que est in [illegible] pectoris earum sed hoc est difficile cognoscere nisi ab eo quod est exercitatus in talibus quando hoc signum sic est valde manifesta visui. Hec autem signa non accidunt masculis sed potius hoc habent signum potentie coeundi quod eleuat crus in mingendo. Hoc autem post sextum vel octo menses facit ut in pluribus consueuit. Et aliquando post quam vigorescunt coeundi accipiunt potentiam. Omnes autem femine canum dilatando tamen sedent quando mingunt. Quedam tamen catula visa est eleuare crus in mingendo eo quod multum habent de calore masculino et feruitate. Canis autem aliquando generat 12 filios

sed ut frequentius generat 5 vel sex. Ego tamen
vidi catulam parere simul 19 et eadem alia
vice peperit 18 et tertia vice peperit 12 et
erat magna magna corpore et erat de genere
canum qui mastini dicuntur. Iam etiam saepe vi-
sum est quod catula aliqua non peperit nisi unum
solum et hoc accidit plus valde catellis
qui sunt in finibus domorum nutriti quamvis mures plus
plures tenent non possunt et tamen plures con-
cipiunt frequenter. Moventur leporarie autem ut in
pluribus ad plus octo parere consueverunt.
Diu vivunt autem huius canes propter quod castrati vi-
tiantur. Gradu autem sunt leporarii masculi quam
magis possunt saltare feminas post laborem quam
in quiete nisi sit labor immoderatus et hoc
ideo est quia corpora eorum sunt magna et humi-
ditas eorum dissolvitur et calescit per motum
et tunc movetur ad libidinem. Est autem vita le-
porarii ut frequentius decem annorum et vita
catule eius 12 annorum propter hoc quod minus labo-
rat. Maior autem pars canum aliorum per 14
vivit annos. Invenitur tamen ad vivere 20
annos. Et ideo bene dicit Homerus dicens in hoc
quod canem ad acto dedit vite annos 20. Et
autem mares leporariorum minus vivunt quam femine
eorum propter laborem ut diximus. Contingit
et hoc aliis canibus non accidit quia non ita ex-
ercitantur ad cursum post feras silvestres. In
aliis enim non ita assidue currentibus ultra vi-
tres mares plus vivunt quam femine. Canes
etiam non eiciunt dentes nisi illos qui canini vo-
cantur et locum obtinent culmorum. Hos enim
uno modo eiciunt et mas et femina post 4
menses. Et ideo quidam opinati sunt canes dentes
non eicere. Alii autem opinati sunt canes quod eiciunt
et neutri veritatem sunt opinati quia non eiciunt
culmares sicut diximus. Etas etiam eorum per
dentes cognoscitur quia iuvenes canes
habent dentes albos sicut etiam in antehabitis li-
bris diximus et sunt acuti valde dentes
iuvenum. Senum autem canum dentes sunt fusci
et obtusi consumpti in morsibus quibus rodere consue-
verunt. Amplius autem in uno solo concubitu
thaurus implet vacce uterum sed saltus
eius super ipsam est gravius eo quod apparet
statim matrix et hoc maxime thauris
accidit qui in etate sunt deficiente. Thau-
ri autem antiqui una die super unam vac-
cam non saltant multotiens [illegible] nisi ma-
gna quiete interposita. Iuvenes autem

una die cum eadem vacca coeunt multotiens
et alii coeunt cum pluribus una die. Alii
pugnant etiam thauri pro vaccis et qui
vincit saltat feminam. Cum autem debilitatus
fuerit propter multitudinem coitus redit et
si plus victus fuit et pugnat iterato contra
victorem et qui fuit ante vincit saltat
iterato feminam. Thauri autem et vacce coeunt
quidem utuntur in maturo semine post unum
annum vel forte post octo menses sed tempus
convenientius coitus eorum et prius maturato
iam semine est post biennium aut etiam triennium.
Tempus autem impregnationis vacce est per
9 menses ita quod parit in decem. Propter quod
quidam opinantur vaccas impregnari post
10 menses. Et si pariat ante hoc tempus
non vivet partus eo quod sue ungule non suf-
ficienter indurantur et complentur. In maiori
vero parte vacca parit unum aut forte
duos et raro tres. Et vita vaccarum ut
in pluribus est 14 annorum. Et ad eandem etatem
eciam thauri non castrati perveniunt. Cum autem
castrantur vivunt aliqui eorum per 20 annos
et plus si corpora habuerint fortia et non
multum elaborata. Thauris autem et [illegible]
bovum armentis apastalibus sunt recto-
res sicut et in ovibus. Et illi qui nominantur
apastalini vivunt diutius propter meliora
pascua que accipiunt. Thauri autem tamen ha-
bent iuventutem que est in etate quinque annorum
et tunc maxime [illegible] et hoc etiam bene dicit
Homerus thaurum in robore sic quinque annorum
esse dicens. Mutat autem dentes thaurus
post duos annos sed non omnes eicit sed
sicut nec equus et quod accidit ei morbus
in pedibus non eicit ungulas sicut facit
equus sed mutantur pedes in figura un-
gularum valde. Vacca autem post partum habet lac
aliquantulum bonum sed ante partum non habet lac
nisi modicum. Ad hoc autem cum primum lac
quod emittitur est partum coagulatur efficitur sicut
lapis cum aqua in coagulatione mixta. Videtur
autem vacca puella unius anni non copulat
se cum masculo nisi sit omnino miraculum quod
attendunt augures et etiam aruspices. Hoc
enim miraculum significat futurarum mutationem.
Accidisse autem iam dicitur quod due vacce
decem mensium conceperunt se ambe mas-
culis ad concubitum. Maior autem pars vac-
carum copulare se consuevit in mense au-

gusto uel parum post in mense septembri
Quedam tamen in autumpno etiam impregna-
tur aut plures vaccarum impregnantur Et ob
scandere multos paruit fetus dicitur sig-
ne hyemis future valde pluuiose Eq-
ritas enim aialis non tam vtilis habundat
humore nali nisi iam anni signantes prima
iai parte et maioribus virtutibus ad huo-
rem mouet Et huius dinatoris dicit ptholo-
meus in centilogio ascendens stellis ce accep-
tam et certissimam ce Thauri aut mas
femine incipit coire post duos annos et
scit vacca ut diximus Et ante hoc tempus
sunt filij eorum pui et pauci debiles Equs
aut rectorem non sustinet sed post tres a-
nos coire maturo femine incipit et in
hac etate boni erunt filij sui semper usque
ad eos annos Equus tamen magnus quem to-
har arabes uocant dextrarium vocamus in
pregnat per xi menses et parit in xii Equs
aut implet uirtutem femine non dictatis
diebus sed aliquando facit hoc vno aut aut
duobus aliquando tribus aut pluribus asinus
aut filiens velaaus etiam sperma quod equs
Coitus etiam equarum non ledit equas sed
vaccas ledit coitus thaurorum sed equi et
eque plus alijs aialibus propter hanc dili-
gunt hunc coitum propter alui habundanciam et
complexionis calore et humore et coire
incipiunt equi iuuenes ante tempus decta-
tum si hucrint cibum bonum Equus est in
malam partem hunc fetum vnum aliquando tamen
generat aut duos equos aut duas mulos
Et de concubitatibus eque est vt dicit auice-
na pede aut coxa alignetulum recalcitrac
quando est in desiderio coitus et illa calcitrone
quiunt filium et capit ventum meridionalem
aut septentrionalem mira uterum et delectatur
in illo sunt delectatione ita quod vendicum sengo
quod dicitur arabice daleusa quod est insula quedam
narrauit auicenna quod equa arabica in concepto
se vento non cessauit currere ex desiderio ca-
loris donec puenit ad fines insule et ibi
rueterat ipse beto leucis dicit etiam auicena
quod equarum libido minuitur quando pendunt ei
capilli qui motis capillorum incidi et nubis
fiunt eas lide et humiliari Ego autem vi-
di mulierem libidinosam que in ore suo dixit
quod similiter se vento exhibuit et multum
delectabat in receptu venti intra uterum suum

Cap 3m et est digressio declarans tam
diuersitatem que sunt in generationibus aialium
premissarum

a

ed omnium autem philosophorum intelligen-
ciam faciemus hic mensionem de
de diuersitate generationum aialium
predictorum dicamus autem quod diui-
sitas predicta est ouancium et non ouancium
et plus similia ex se generant ouancia aut
quedam sunt ex se et in se sua generancia
Et quedam sunt in se quidem sua generancia
sed extrinsecus aialia plus similia prientia adhuc
aut ouancia ex se et intus sua genera-
encia duorum sunt modorum quoniam quedam faciunt o-
ua testea et quedam mollia in menbrana
simplici testea quedam habent albumine et cro-
ceum mollis aut duplicem quidem intus est
habet humore sed tamen in vtroque est color
vnus aquens Ouancium aut oua mollia que
ex natura sunt diuisitates speciales quoniam queda
ouant oua per sperma masculorum complen-
tia Quedam aut ouant oua contrarium habent
in se uirtutem et masculi videlicet et femine
sicut grana seminalium plantarum Quedam
aut ouant oua ex se sine putrefactione
exillis sicut aialia similia frigidis pre-
et na Et quedam ouant oua que vident adeps
et pinguedinis sicut piscis onager hec
enim omnis diuersitas est duorum aialium in
ductorum Generancium aut aialia generatione ad ipsam
generationem non est magna diuersitas omnium enim eorum
est quedam formatur intus et parit quedam
violencia quod in fetu intra egrediunt sicut pp
vippe et quorundam aliorum predictorum eorum
omnium enim illorum intelligenciam oportet sciri quod nec
opus est et intelligencie sunt pordinantes
opus quod causa est ordinis et apti in quolibet
Cum igitur facit ambulancia et natancia
et volancia facit ea in figuris mobilibus
ordinantissime generibus ambulatorum autem
omnis ambulancium vorus est in cruribus et
pedibus posterioribus proprie propter quod 3
illa fortia et grossa ce vt ad vtrumque latus
totum et vehere possit et ordinate mo-
uere hoc aut fieri non potest nisi in sub
tirra renes et anchas dilatato corpore
ad quantum ponit dilatacionis vn sequitur am-
plitudo propter quod in vtis talium et
femia et complexio ponit aialia et est hic me-
lior et perfectior omnibus generationibus

Imperfectissime debetur animalibus. Est autem huius
etiam alia causa quoniam talia animalia propter grossi-
tiem multi sunt sanguinis et generatio ipsorum
est multo semine et sanguine propter quod
non potest in corpore simul congregari. Ergo oportet quod
affluant ad locum generationis successive et ideo in
utero talia concipiunt et per sanguinem successive
affluentem nutriunt conceptum et formant ex
eo supplementa membrorum. Volantia autem figuram
exigunt rotundam strictam ut aerem penetrare
volando possint quod licet etiam grossibilia pe-
netrent tamen non subito et violenter di-
vidunt eum et ideo posteriora ipsorum oportet stringi
ut in via pectoris corpus transeant in vola-
tu quod aliter facerent in volatu impedimentum
et pectus oportet esse rotundum ut in nullo angulo
aeri dividendo obviet. Ad stricturam autem
posteriorum sequitur venter cum arctitudo propter
quod non potest formari in tali utero complete ani-
mal propter quod de ovo producit natura. Communa-
tantibus autem hoc magis est necessarium eo quod
natando spissum dividunt elementum quod propter
est illa accipiunt infra quas supra predicitur
in acutum propter quod etiam non alia in se
complere possunt sed secundum uteri longitudinem
et stricturam multa parvula concipiunt incomple-
ta emittunt. Alia autem etiam ex materia sumpta
tamen quidem esse levis substantie et aeree pisces
autem plus aquee propter quod etiam humidum quod
est in avibus levius est et minus et ideo facilius
motum aggregabile ex quo fiat generatio et
in piscibus similiter et ideo thesaurizatur in
ovum ovorum autem calorum ad duarum substantiarum plurium
quod sunt ovum ova eo quod ances maioris diver-
sitatis sunt in ipsorum corporum quod omnis diver-
sitas ex substantia ovo non potest haberi. Sed non pos-
set. Pisces autem fere omnes unius sunt generis
in partibus corporum et ideo in humoribus ovorum
suorum non invenitur nisi calor unus. Quecumque
autem animalia media sunt inter ambulantia et
natantia habent pro maiori tamen necesse esse stri-
ta et dilatata ut utrique modo habeant ho-
autem ponere esse subtus in renibus stricta quia
sic pararet motum ambulatorium quod tamen ta-
men talibus est principalis. Et ideo habent superius in
loco conceptionis stricti ventrem et subtus in lo-
co partus ad quem cadunt embriones a matricibus
absoluti necesse est esse dilatata propter quod
in loco conceptionis recipiunt ovum et in loco
partus paritur animal et frangitur ovum in loco in
a stricto ad amplum cadit embrio et ibi est
alia impleta per umbilicum sugit embrio de
sanguine menstruo matricis. Reliqua autem natantia
penitus animalia sicut delfini et balena pa-
riunt et hoc superiore utero necesse est habere
amplum propter regionem spiritualium quia necesse
est ibi esse pulmonem et cor et tracheam et epar
ex opposito cordis quorum partium magnam requi-
rit latitudinem et convenientissimum ideo est habere
hoc perfectum partum in ovo formatum. Con-
viantur autem alie diversitates tamen ex ge-
neratione imperfectorum. Quecumque enim imperfecta
parte sensuum deficiunt et accedunt ad naturam
plantarum quod est tamen imperfectione secundum pla-
tas imitantur. Et ideo ova illorum sunt sicut fructus
semina plantarum sine coitu concepta et sine
formatione tangentes ea fecunda. Quecumque autem
animalium sunt adeo imperfecta quod ovorum suorum humi-
ditas seminalis non potest accipi de superfluo
cibi ultimo digesti sed potius attrahitur
in ipsa humiditas radicalis et ipsorum quod est
subiectum vite. Omnia enim moriuntur quando et
ex corrupto corpore ova accipiunt fecunditatem.
Est autem diversitas istorum ad ea quod simpliciter ex
putrefactione generantur quia ista non generantur
ex putrefactione sub putrescentibus sed potius
ex ovis non putridis ex humido substantie sub
corrupte formatis. Illa autem quod simpliciter
ex putrefactione nascuntur generantur ex humido
ad superficiem exalante undique constrictum
ex illius frigiditate aeris durantur in pellem
infra quod calor evaporans ex putrescente
continetur qui spirare facit humidum infra pel-
lem conclusum quod spirans spiritualiter pulsare
incipit qui spiritus est vehiculum vite in substantia
illi sub pellis quarum vivus est in ipso. Que-
cumque autem ipsorum aquosum habent nutrimentale
humidum et aquosa sunt membra digerentia compri-
mere est ova corporum pinguia valde apparere
quod sunt pretes adipis sicut onagrorum ma-
rinorum et aquosi enim nutrimento et magis
digesto pinguedo generatur. Adhuc quorum humi-
mulans est et de facili confluens ad locum
generationis sicut piscium aquaticorum. Aquosum
enim de facili confluit. Hec necesse est concipere
multa ova et sine attractione spermatis mas-
culini et ideo pisces non concipiunt ova ex co-
itu sed potius in emissione confricant se
et spermate complentur ova in egressu propter
quod etiam mollia et non in testa corrupta necesse

est ea fovari quia per testam non transiret calor et subtilia spermatis. Columbarum autem sunt humores magis spirituales et aereos non de facili effluentes. Hec necesse est ova comprimate attrahente concipere sicut aves ova que capiunt. Nec enim aves ova venti sepe capiunt et quando capiunt ea apportent aut nimio humido superhabundans ex incausa aut constrictio aliqua circa membra genitalia sicut in septimo animalium libri sexti diximus. Hec igitur est causa diversitatis generationis columbarum. Aut ova calida intus quare est fovamentum facile habet conceptale a calore loci aeris vel aque. Hec non fovent neque cubant ex ambabus quoniam forte nimis calescerent et spiritus vitalis qui est in ipsis incenderetur et evaporaret ex alia diversitate quod videlicet nimis calidus est sicut diximus ex spiritus ovorum structoris aut quia paucus aut modicus est sicut in ovis piscium. Columbarum aut ovorum spiritus proportionati et non facile excitabilis calor vitalis et fovamentum in omnibus hec necesse est fovendo et cubare ova sua. Et sunt ex in hiis quibusdam que magis calidis pauciores et subtiliores spiritus habentibus oportet partire medium pro calore vel nullus. Et ideo quedam animalia quedam autem in valde tenui modo ponunt ova sua. Columbarum aut ovorum sicut lebetes et frigidi spiritus et sunt multi et spissi. Et etiam in medio calido et undique calidis cooperiunt sicut multas aves ex lanis et pilis calidis nidos videmus construere et quedam ex stercore eo quod stercoris calor aliquis habet in se virtutis vitalis eo quod ab anima et calore digestivo est et egestio sicut upupa facit et hiis considerationibus facile est scire omnem diversitatem productorum.

Incipit liber septimus animalium. Cuius primus tractatus est de moribus et vita animalium. Capitulum primum qualiter animalia per prius et posterius secundum naturam participant et qualiter natura per gradus medios venit de extremo ad extremum.

Natura quidem animalium quantum ad compositionem membrorum corporis et generationem corporis de quibus diximus est differens secundum quod declaravimus. Sed quia opera animalium prodeunt a virtutibus naturalibus ipsorum non possumus exponere naturam et eorum virtutem suam nisi primo omnes dicamus opera eorum corporum et mansionum et de hiis loquimur. Antequam de hominis generatione determinemus. Ubi autem in operationibus et vita et moribus diversificantur animalia similiter autem et passiones corporum valde sunt differentes. Passiones enim et virtutum in animalibus inveniuntur multis secundum passionum illarum in homine valde formaliter facte eo quod vita perfectiori vivunt vita que nobiliores et magis differentes habet. Diximus enim habet et animalem et intellectualem et inveniuntur suas passiones in natura corporis et aliqui est passio circa incorporea redundat in animam. Et iterum passionem harum diximus homine est manifesta. Passiones autem dico sicut est timor audacia et ira libido luxurie et in hiis etiam certa animalia communicant in aliquibus autem corporum invenimus etiam quedam virtus que est sicut cogitativa et compositiva sive collativa in homine et hec vocatur a quibusdam cogitativa sensibilis a quibusdam autem fantasia componens et dividens ab aliis autem vocatur estimativa et hoc nomine est ei magis conveniens sicut in hiis que de anima disputata sunt dictum est. Estimacio autem talis maxime est in apibus propter opera artificiosa que faciunt et propter yconomicam et regimen quod custodiunt domesticum et similiter collaborantes. Aliqui autem animalia maius et minus participant et veniunt ad homines sicut diximus. Sicut enim in homine invenitur sapientia hec est prudentia et cogitatio que est prudentias operativa ita inveniuntur in aliquibus quibusdam animalibus alie quedam virtutes huic proportionate. Hoc autem manifestum in operibus pueri vel apibus qui secundum tempus in infantilis etatis quantum ad virtutes anime non differunt intellectus se neque bruta. Et in hiis enim si quis attendat sepius apparent aptitudines morum et artificiorum et negociorum que post ea in adulta etate intellectu utitur etate perfectus ab eis exercebuntur. Quo ad corpus autem intellectus non est differentia diximus inter animal puerum et brutum propter quod etiam monuit Plato ut inspicerent opera puerorum et ad hec inclinationibus applicarent officia ad que se magis aptas exhibent in puericia. Sic enim diximus perfectioribus civitatibus habere singula artificia et aptius ordinari homines a legislatore qui ad id ungit cum aptitudine habet in natura. Non autem